

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Βερολίνο, Απρίλιος 1933

Το πρώτο πράγμα που έπεσε στην αντίληψη της Κλάρα ήταν ότι η κοπέλα φορούσε τα δικά της παπούτσια. Ήταν ένα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα Bally με κομψό τακούνι, σταυρωτά λουριά και αγκράφες με στρας. Δηλαδή μόνο ένα από τα δύο φαινόταν, μια λαμπερή κατακόκκινη πιτσιλιά πάνω στο γκρίζο, μουσκεμένο από τη βροχή πεζοδρόμιο έξω από την πολυκατοικία στο Πρεντσλάουερ Μπεργκ. Ξεπρόβαλλε ανάμεσα από τα πόδια μιας ομάδας ανθρώπων – μιας γυναίκας και δύο αντρών – και της ηλικιωμένης γυναίκας που φρόντιζε την απέναντι πολυκατοικία, οι οποίοι έδειχναν τη συμπεριφορά που γινόταν ολοένα και πιο συνηθισμένη στην πόλη, διχασμένοι ανάμεσα στη διάθεση να κάνουν κάτι και στην απροθυμία να αναμιχθούν. Αμέσως μόλις αναγνώρισε τα παπούτσια ένιωσε ένα συναίσθημα φόβου, παρότι ήξερε ήδη τι θα ανακάλυπτε, και έναν σκοτεινό τρόπο που εξαπλώθηκε μέσα της σαν μελάνι στο νερό. Για μια στιγμή ένιωσε ότι δεν μπορούσε να αναπνεύσει, σαν να είχε χαθεί όλο το οξυγόνο από τον αέρα, και μετά χώθηκε σπρώχνοντας ανάμεσα στους θεατές και κοίταξε την κοπέλα που κειτόταν στο δρόμο.

Είχε οβάλ πρόσωπο με λεπτά χαρακτηριστικά. Τα μάτια της ήταν ορθάνοιχτα, σαν από έκπληξη, και το στόμα της, βαμμένο με βαθυκόκκινο κραγιόν Tabu, έμοιαζε σαν μονιτζουρωμένο λου-

λούδι πάνω στην αφύσικη ωχρότητα του δέρματός της. Τα χείλη της ήταν ανεπαίσθητα ανοιχτά και σκούρες τούφες μαλλιών έπεφταν αφρόντιστα στο πρόσωπό της. Φορούσε ένα απογευματινό φόρεμα με ροζ και κίτρινα λουλούδια και στα σημεία όπου ήταν σηκωμένο φαινόταν το πάνω μέρος από τις κάλτσες της. Το ένα πόδι της ήταν λυγισμένο σε μια αφύσικη γωνία και τα χέρια της ορθάνοιχτα. Κάποιος την είχε ακουμπήσει πάνω σε ένα παλτό, που γινόταν ολοένα και πιο σκούρο από το αίμα που έτρεχε από το πίσω μέρος του κεφαλιού της. Έμοιαζε με αδύναμο εξωτικό πουλί που είχε πέσει στη γη ενώ πετούσε προς τον ήλιο.

Η Κλάρα ένιωσε ένα βίαιο τρέμουλο να ξεκινά μέσα της. Παρότι προσπάθησε να το συγκρατήσει, ολόκληρο το σώμα της άρχισε να τρέμει.

«Τι της συνέβη;»

«Έπεσε», είπε ο ένας άντρας.

«Πήδησε», είπε ο άλλος, δείχνοντας προς ένα ανοιχτό παράθυρο στην πενταώροφη φτωχική πολυκατοικία που υψωνόταν πάνω τους. Όλοι ακολούθησαν το βλέμμα του. Στο πρόσωπό τους είχαν έκφραση περιέργειας παρά ταραχής. Οι αυτοκτονίες, οι θάνατοι, οι κοπέλες που έπεφταν από τον ουρανό δεν ήταν σπάνια φαινόμενα, όπως άλλοτε.

Η Κλάρα κοίταξε πάλι το πρόσωπο της κοπέλας. Το δέρμα της ήταν κάτασπρο και είχε αρχίσει ήδη να μοιάζει κέρινο, καθώς το αίμα στέρευε βαθιά μέσα στις φλέβες της. Δεν είχε όμως κανένα σημάδι. Θα πρέπει να είχε προσγειωθεί με την πλάτη. Το τοακισμένο μέρος του κρανίου της ήταν από κάτω και δεν μπορούσες να το δεις, αλλά το πρόσωπό της ήταν ακόμα τέλειο, ακόμα το ίδιο.

Η Κλάρα γονάτισε δίπλα της.

«Είναι νεκρή», είπε ο ένας από τους άντρες.

«Ανασαίνει», είπε η ηλικιωμένη γυναίκα.

Όσο πιο τρυφερά μπορούσε, η Κλάρα έκλεισε το χέρι της κοπέλας μέσα στα δικά της και ψιθύρισε:

«Μπορείς να μ' ακούσεις;»

Ένωσε μια αδύναμη πίεση στον καρπό της.

«Θα γίνεις καλά. Καλούμε ασθενοφόρο».

«Καλέσαμε την αστυνομία», είπε ο δεύτερος άντρας.

Ένα ανεπαίσθητο τρεμούλιασμα. Τα μάτια της κοπέλας κινήθηκαν, σαν να προσπαθούσε να εστιάσει. Μια γραμμή αίμα κύλησε από το αυτί της.

«Όλα θα πάνε καλά», είπε η Κλάρα χαϊδεύοντας τα μαλλιά της, προσπαθώντας με δυσκολία να μην κλάψει. Αίμα κυλούσε στο στρίφωμα του πούα φορέματός της. Σκούπισε τη βροχή από το πρόσωπο της κοπέλας. «Μην ανησυχείς».

Μια κίνηση στα μάτια της.

«Σου το υπόσχομαι».

Ένα απαλό σφίξιμο του χεριού.

«Σου το υπόσχομαι. Θα φροντίσω να πάνε όλα καλά».

Ένα δάκρυ κύλησε στο μάγουλο της κοπέλας. Η Κλάρα ένωσε ένα ανεπαίσθητο σφίξιμο στο χέρι της, ύστερα τίποτα. Τα βλέφαρα της κοπέλας τρεμόπαιζαν. Η ζωή γλίστρησε από το πρόσωπό της απαλά, σαν ροδοπέταλο που πέφτει στο έδαφος.

Η Κλάρα σηκώθηκε, μπήκε στο κτίριο, προσπέρασε το ασανσέρ και ανέβηκε τις μισοφωτισμένες σκάλες μέχρι τον πέμπτο όροφο. Η μαυρισμένη από την καπνιά πόρτα με την ξεφτισμένη μπογιά ήταν μισάνοιχτη. Με την ανάσα να σκίζει τα πνευμόνια της και την καρδιά της να χτυπάει δυνατά από το φόβο, την έσπρωξε και μπήκε.

Το διαμέρισμα ήταν άδειο, η ατμόσφαιρα βαριά και μελαγχολική, λες και στον αέρα είχε μείνει αποτυπωμένο κάποιο πρόσφατο έντονο συναίσθημα. Κατά τα άλλα ήταν ακριβώς όπως το θυμόταν. Η ταπετσαρία είχε σχέδια με θαμπά λουλούδια. Ήταν επιπλωμένο όσο πιο φτηνά γινόταν, με λιγοστά χτυπημένα ξύλινα έπιπλα, ένα γραφείο που χρησίμευε και ως τραπέζι φαγητού, μια καρέκλα με ψάθινο κάθισμα, μια παλιά πολυθρόνα με αλογότριχες

να ξεπροβάλλουν από τα μπράτσα, και ένα ξεφτισμένο μάλλινο χαλί μπροστά στη σόμπα υγραερίου.

«Καλώς ήρθες στο ρετιρέ μου! Στην πιο εξέχουσα διεύθυνση του Πρεντισλάουερ Μπεργκ!»

Παρά το ανιαρό περιβάλλον, είχε γίνει γενναία προσπάθεια να προστεθεί μια φωτεινή, προσωπική πινελιά. Ένα ροζ μποά ήταν κρεμασμένο πάνω από το ράφι του τζακιού και κάρτες με φωτογραφίες κινηματογραφικών αστέρων ήταν καρφιτωμένες με πινέζες στους τοίχους. Από την πόρτα η Κλάρα κοίταξε την κρεβατοκάμαρα, το μπάνιο, κρυμμένο πίσω από μια κουρτίνα, και μια λεκάνη μέσα στην οποία έσταζε μια βρύση. Το στενό, μικρό κρεβάτι ήταν στρωμένο και ένα παλτό με γούνινο γιακά ήταν ακουμπισμένο πάνω, έτοιμο, λες, να φορεθεί για βραδινή έξοδο. Ένα μπουκάλι κολόνια Scandal της Lanvin, σχεδόν άδειο, βρισκόταν πάνω στην τουαλέτα.

Άκουσε ένα θόρυβο και γύρισε. Από το δρόμο ακούστηκε ο ήχος αυτοκινήτων που πλησίαζαν και αμέσως μετά το στρίγκλισμα των φρένων. Υπολόγισε ότι είχε στη διάθεσή της τριάντα δευτερόλεπτα, ένα λεπτό το πολύ. Έπρεπε να συγκεντρωθεί. Πάνω στο τραπέζι βρισκόταν ένα κλειδί και ένα φλιτζάνι με καφέ. Το έπιασε. Ήταν ακόμα ζεστό. Δίπλα βρισκόταν μια στοίβα χαρτιά. Το παράθυρο έχασκε ανοιχτό και για ένα κλάσμα του δευτερολέπτου η Κλάρα είδε με τη φαντασία της το σώμα της κοπέλας να αιωρείται στον ζεστό άνεμο και τα στροβιλοειδή ρεύματα να το χαϊδεύουν, ώσπου ένα δυνατό ρεύμα έριξε τα χαρτιά στο πάτωμα και η κοπέλα βρέθηκε νεκρή στο πεζοδρόμιο.

Η Κλάρα έσκυψε να μαζέψει τα χαρτιά και είδε μια καρτ-ποστάλ, ένα ασπρόμαυρο πορτρέτο της Μάρλεν Ντίτριχ ως Λόλα Λόλα στον *Γαλάζιο άγγελο*. Μια εικόνα που γνώριζαν οι πάντες. Με το πόδι ανεβασμένο σε μια καρέκλα, βαθιά βλέφαρα, σαν σαγηνευτικά στόρια πάνω από τα μαύρα μάτια της, απέπνεε μια υπεροπτική σεξουαλικότητα. Ήταν μια φωτογραφία που την

έβρισκες παντού, σε περίπτερα, σε μαγαζιά, σε κάθε γωνία του δρόμου. Η Κλάρα τη μελέτησε προσεκτικά και την έβαλε μαζί με το κλειδί στην τσέπη του σκούρου μπλε σακακιού Jaeger. Απέξω μια πόρτα έκλεισε με δύναμη. Για μια στιγμή παρέλυσε από φόβο, νιώθοντας τον ιδρώτα να της τσιμπάει το δέρμα, αλλά μετά γύρισε απότομα και βγήκε από το δωμάτιο.

Τα τακούνια της αντήχησαν σαν πυροβολισμοί στις σκάλες. Μόλις βγήκε από την εξώπορτα του κτιρίου βράδυνε το βήμα της και κατευθύνθηκε προς το δρόμο προετοιμάζοντας τον εαυτό της να μην κοιτάξει πίσω, προς το πλήθος που ήταν μαζεμένο γύρω από το πτώμα ή τους αστυφύλακες που έβγαιναν από το περιπολικό και βάδιζαν αυταρχικά προς τους συγκεντρωμένους. Ανέβηκε τη Ρίκε Στράσε προσπαθώντας να εστιάσει στα ψηλά διαμερίσματα, που τα στρογγυλά, σαν γαμήλιας τούρτας διακοσμητικά τους ήταν μαυρισμένα από την καπνιά, και στην ψηλή δεξαμενή του νερού που δέσποζε στο τέλος του δρόμου, σαν πυργίσκος παλιού κάστρου που τον είχαν ξεκολλήσει και τον είχαν πετάξει εκεί, ένας μεσαιωνικός παραλογισμός σε μια πόλη που αποκτούσε μια καινούργια αγάπη για τον Μεσαίωνα.

Η Κλάρα ένιωσε το κεφάλι της να γυρίζει και συγκεντρώθηκε στην αναπνοή της. Οι ανάσες της ήταν γρήγορες και κοφτές από το σοκ. Προσπάθησε να σφίγγει και να ξεσφίγγει τις γροθιές μέσα στις τσέπες της, μια τεχνική που πάντα έφερνε αποτέλεσμα, αλλά τίποτα δεν μπορούσε να σβήσει την εικόνα από το μυαλό της. Η νεκρή κοπέλα, το αίμα σαν χυμένο μελάνι, τα ανόητα κόκκινα παπούτσια. Η θλίψη, ο θυμός και το ακατανόητο του πράγματος πάλευαν μέσα της, αλλά δεν ήταν ώρα να δείξει τα συναισθημάτά της. Περπάτησε γοργά, με το κεφάλι κάτω και, αν κάποιος έβλεπε τα δάκρυα να τρέχουν στο πρόσωπό της, θα έλεγε ότι ήταν βροχή. Έβρεχε όλη τη μέρα στο Βερολίνο, με τα σκυθρωπά κυβερνητικά κτίρια της Βίλχελμ Στράσε και το μαυρισμένο από τον καπνό κουφάρι του Ράιχσταγκ, τα κανάλια και τις εκκλησίες,

τα εργοστάσια, τις ζυθοποιίες και τα νεκροταφεία. Και πιο έξω, πέρα από την πόλη, πότιζε το πυκνό δάσος Γκρουνέβαλντ και κυλούσε σαν καπνός πάνω στα ήρεμα, γκρίζα νερά της Κρούμε Λάνκε.

Ένα περιπολικό πέρασε με ταχύτητα και η Κλάρα γύρισε ενστικτωδώς το πρόσωπό της προς το περίπτερο με τις εφημερίδες δίπλα στην είσοδο του μετρό. Ήταν μια πόλη που λάτρευε τις εφημερίδες, ακόμη κι αν δεν της άρεσαν οι ειδήσεις που κόμιζαν. Ξεχείλιζαν από τα ράφια, η *Morgenpost*, η *Tageblatt*, η *B.Z. am Mittag*. Το Βερολίνο είχε ίσως τις περισσότερες εφημερίδες από οποιαδήποτε άλλη πόλη στον κόσμο. Δίπλα τους στα ράφια ήταν τοποθετημένες οι καρτ-ποστάλ αφοσιωμένων Γερμανών, συνήθως πλάι στα αφοσιωμένα κατοικίδιά τους, που κοιτούσαν σαν σκύλοι τη μορφή του Ηγέτη τους.

Έπιασε τον εαυτό της να διαβάζει τον τίτλο που βρισκόταν ακριβώς μπροστά της. Το πρωτοσέλιδο είχε τη φωτογραφία ενός μελαψού άντρα με έντονο βλέμμα, που το πρόσωπό του ήταν μισοκρυμμένο στη σκιά. Όταν εστίασε, αντιλήφθηκε ότι επρόκειτο για εφημερίδα με ωροσκόπια. *The Hanussen Magazin*. Όλοι στο Βερολίνο διάβαζαν πλέον το ωροσκόπιό τους. Όταν περνούσες από περίπτερο το έβλεπες γεμάτο με έντυπα αστρολογίας: *Το μέλλον της Γερμανίας*, *Ο προφήτης*, *Νέα Γερμανία*. Λες και οι άνθρωποι δεν τα χόρταιναν. Στις πίσω σελίδες είχαν μικρές αγγελίες για χειρομάντες που σου έλεγαν την τύχη με λίγα μάρκα. Κι αν ήθελες κάτι περισσότερο, υπήρχαν άπειρα μικρά δωμάτια και γραφεία όπου μια ηλικιωμένη γυναίκα έπιανε την παλάμη σου με τα κοντόχοντρα δάχτυλά της ή σου έριχνε τα χαρτιά. Στα θέατρα δίνονταν συνεχώς παραστάσεις στις οποίες οι θεατές επέτρεπαν σε διάφορους τύπους με ανατολίτικες φορεσιές να τους υπνωτίσουν και να κάνουν ότι διαβάζουν το μυαλό τους. Ήταν λες και όλοι οι κάτοικοι του Βερολίνου ήθελαν να ξέρουν τι τους επιφύλασσε το μέλλον, ακόμη κι αν μάντευαν ότι δεν ήταν καθόλου καλό.

Ποιος μπορούσε όμως να τους κατακρίνει; Ποιος μπορούσε να προβλέψει πόσο γρήγορα θα άλλαζαν τα πράγματα; Ακόμη και για την ίδια την Κλάρα. Όταν είχε φτάσει στο Βερολίνο δεν μπορούσε ποτέ να φανταστεί τι θα συνέβαινε σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Δεν μπορούσε ποτέ να ξέρει πώς θα την άλλαζε αυτή η πόλη. Το μόνο ωστόσο που είχε σημασία ήταν να μην το μάθει κανένας άλλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ

Αντί γάμος, θα μπορούσε να είναι μια ωραία κηδεία. Η νύφη φορούσε μαύρη τουαλέτα με φαρδιά δαντελένια φούστα, που έκρυβε, κατά τύχη ή επί τούτου, το παραμορφωμένο πόδι του γαμπρού. Πιθανώς ήταν σχεδιασμένη έτσι, καθώς στον γαμπρό δεν άρεσε να αφήνει τίποτα στην τύχη. Ήταν η προσωποποίηση της εθνικοσοσιαλιστικής χαράς, αν χαρά για κάποιον σήμαινε να περνά μέσα από ένα τιμητικό άγημα των ταγμάτων εφόδου με τα χέρια υψωμένα σε ναζιστικό χαιρετισμό και πρόσωπα σαν από εκτελεστικό απόσπασμα. Νιφάδες χειμωνιάτικου χιονιού έπεφταν στον αυλόγυρο της αγροτικής εκκλησίας και πίσω από το ευτυχημένο ζευγάρι ακολουθούσε ένα ξανθό αγόρι γύρω στα έντεκα, ο γιος της νύφης από τον πρώτο της γάμο, ντυμένος με τη στολή της χιτλερικής νεολαίας, με μια ζαλισμένη έκφραση τρόμου. Ίσως αναρωτιόταν πώς θα ήταν η καινούργια ζωή του υπό την ατσάλινη προστασία ενός πατριού με τεράστιες πολιτικές φιλοδοξίες, ή ίσως φοβόταν τον υποβιβασμό στη θέση του δεύτερου πιο σημαντικού άντρα στη ζωή της μητέρας του. Λίγο πιο πίσω, φορώντας μια ρεπούμπλικα και ένα αινιγματικό χαμόγελο, ακολουθούσε ο επίτιμος καλεσμένος.

Η γαμήλια φωτογραφία είχε περίοπτη θέση στη βιτρίνα τού βιβλιοπωλείου, τυλιγμένη με πολλές κορδέλες, μαύρες, άσπρες και κόκκινες, με διπλά σημαϊάκια με τη σβάστικα σε κάθε πλευρά.

Κανένας περαστικός όμως δεν σταματούσε να μοιραστεί τη γαμήλια χαρά. Οι άνθρωποι συνέχιζαν το δρόμο τους για να πάνε στη δουλειά τους ή για ψώνια, με το καπέλο κατεβασμένο και το γιακά σηκωμένο κόντρα στον τσουχτερό άνεμο του Μαρτίου. Τα πρόσωπά τους ήταν σκυθρωπά σαν τις γκριζες πρωσικές προσόψεις των κτιρίων γύρω τους. Δεν έριχναν δεύτερη ματιά στο βιβλιοπωλείο, όπως έκαναν στη βιτρίνα του καταστήματος με τα εκλεκτά τρόφιμα, όπου προβάλλονταν τα τσάγια μάρκας Messmer και οι καφέδες Machwitz, ή στα κέικ του αρτοποιείου και στα μπλε βάζα του φαρμακείου.

Δύο γυναίκες πέρασαν κάνοντας παράπονα για τον διευθυντή του γραφείου τους. Μια γυναίκα μάλωνε δυνατά τον γιο της: «Να δούμε τι θα πει ο πατέρας σου!» Το έδαφος άρχισε να τρέμει, καθώς πέρασε με θόρυβο το τραμ, με τα καλώδιά του από πάνω να στέλνουν ένα σύννεφο από μπλε σπίθες. Όπως στεκόταν στη γωνία του δρόμου η Κλάρα Βάιν αναρωτήθηκε αν η πυρετώδης ατμόσφαιρα για την οποία μιλούσαν όλοι στο Λονδίνο επικρατούσε πράγματι σε ολόκληρη την πόλη. Γιατί, αν πράγματι επικρατούσε, εκείνοι οι ατάραχοι πολίτες έκαναν ό,τι μπορούσαν για να την αγνοήσουν.

Είχε κάνει είκοσι τέσσερις ώρες να φτάσει στο Βερολίνο. Από το Λονδίνο είχε πάρει το τρένο που συνδεόταν με το πλοίο για το Χουκ της Ολλανδίας και στο βαγόνι είχε κάνει πρόποση στην ίδια της τη γενναιότητα με ένα ποτήρι ημίγλυκο γερμανικό κρασί, προσπαθώντας να συνειδητοποιήσει πόσο σημαντικό ήταν αυτό που είχε κάνει. Καθώς στεκόταν στο κατάστρωμα του φέρι μποτ από το Χάργουντς κοιτάζοντας τη φουρτουνιασμένη θάλασσα, που της έφερνε λίγη ναυτία, και με τη γεύση του αλμυρού αφρού από το πρόσωπό της, αναρωτήθηκε αν είχε λείψει ήδη σε κανέναν.

Διάβασε πάλι το χαρτί που είχε στην τσάντα της από δέρμα κροκόδειλου:

Μαξ Τάουνσεντ
Κινηματογραφικός παραγωγός

Από την Ολλανδία η Κλάρα είχε πάρει το εξπρές του Βερολίνου και είχε ταξιδέψει κοιτάζοντας τη χαμηλή, επίπεδη γη της Ολλανδίας και του Βελγίου μέσα από ένα σύννεφο ατμού. Έβλεπε παιδιά να πηγαίνουν στο σχολείο, αγελάδες να περιμένουν μπροστά σε μια πύλη, χωριά να περνούν από τα μάτια της σαν καρτ-ποστάλ.

Είχε επιβάλει στον εαυτό της να μην τρώει περισσότερο από ένα τετραγωνάκι από τη σοκολάτα Cadbury's που είχε αγοράσει στο σταθμό του τρένου της οδού Λίβερπουλ τη φορά και προσπάθησε να διαβάσει το *Dusty Answer** που είχε αγοράσει, αλλά ο ενθουσιασμός που ένιωθε δεν της επέτρεπε να συγκεντρωθεί για πολλή ώρα. Κοιτούσε διαρκώς αλλού και έχανε τη σειρά στο βιβλίο, καθώς το βλέμμα της έτρεχε στα ατέλειωτα οργωμένα χωράφια, χωρισμένα από λεύκες που έμοιαζε να τρυπούν τον απέραντο ουρανό. Ήταν η εποχή που τα δέντρα και τα φυτά έβγαζαν φύλλα και σκέπαζαν το τοπίο με ένα φωτεινό πράσινο πέπλο. Στο τέλος παράτησε το βιβλίο και συγκεντρώθηκε σε ένα παιχνίδι που έπαιζε όταν ήταν παιδί – να αναλύει κάθε επιβάτη στο βαγόνι όσο πιο κρυφά μπορούσε, απομνημονεύοντας κάθε λεπτομέρεια και πλάθοντας μια ιστορία γι' αυτόν.

Χάρη στον μικρό ορθογώνιο καθρέφτη πάνω από το κάθισμα επικεντρώθηκε στον ηλικιωμένο άντρα με το λονδρέζικο παλτό που καθόταν απέναντί της. Τα ρούχα του ήταν απλά αλλά ακριβά και το πρόσωπό του έδειχνε εξυπνάδα. Σίγουρα ήταν κάποιος πάμπλουτος έμπορος έργων τέχνης, που ταξίδευε για να αρπάξει

* *Σκονισμένα χρόνια*: ρομαντικό μυθιστόρημα της Ρόζαμοντ Λέμαν, 1927, που έγινε μπεστ σέλερ και περιγράφει τον πόθο της πρωταγωνίστριας για μια άλλη γυναίκα την εποχή του Μεσοπολέμου. (Σ.τ.Μ.)

κάποιον πίνακα του Τιτσιάνο. Η γυναίκα στο απέναντι κάθισμα, με το χοντρό μοβ τουίντ ταγέρ και το άσχημα εγχειρισμένο λαγόχειλο, έγινε γκουβερνάντα για κάποια εξόριστη ρωσική βασιλική οικογένεια. Ο νεαρός άντρας με τα λαδωμένα μαλλιά που έπεφταν στα μάτια του και προσπαθούσε συνεχώς να συναντήσει το βλέμμα της ήταν ολοφάνερα φοιτητής αρχιτεκτονικής που πήγαινε για σπουδές στο Βερολίνο, αν έκρινε κανείς από το μεγάλο μπλοκ και τον μεταλλικό χάρακα.

Τελικά, αργά το απόγευμα, ενώ οι αρμοί των βαγονιών στρίγκλιζαν και το σφύριγμα του τρένου αντηχούσε στον σπηλαιώδη γυάλινο θόλο, σταμάτησαν στο σταθμό της Φρίντριχ Στράσε.

Μέσα από ένα σύννεφο καπνού και το θόρυβο από πόρτες που χτυπούσαν δυνατά, η Κλάρα διέσχισε την αποβάθρα περνώντας ανάμεσα από ομάδες αχθοφόρων με πράσινα σακάκια, οι οποίοι ξεφόρτωναν τις βαλίτσες. Ένας αστυνομικός με ψηλό καπέλο με σφιχτό λουρί και γυαλιστερό μπρούντζινο σήμα σφράγισε τα ταξιδιωτικά έγγραφά της. Ύστερα η Κλάρα βγήκε στο δρόμο.

Η Φρίντριχ Στράσε ήταν γεμάτη με κρεμ λεωφορεία και τη μεταλλική κλαγγή των τραμ που φρενάριζαν. Σκοτεινά κτίρια έκρυβαν τον ουρανό και ο θόρυβος από τα σφυριά των οικοδόμων που δούλευαν στην πρόσοψη μιας πολυκατοικίας απέναντι πλημμύριζε την ατμόσφαιρα, μαζί με τη φωνή ενός πλανόδιου κουλουρτζή.

Η Κλάρα άνοιξε το χάρτη τσέπης του τουριστικού οδηγού *Μπέντεκερ* και έψαξε το σημείο όπου η Φρίντριχ Στράσε διασταυρωνόταν με την Ούντερ ντεν Λίντεν. Ένα απότομο κύμα άγχους την κατέκλυσε όταν συνειδητοποίησε ότι ήταν μόνη σε μια ξένη πόλη. Τι θα έλεγε ο πατέρας της όταν έβρισκε το σημειώμά της; «*Μου πρόσφεραν ένα ρόλο στο Βερολίνο...*» Στο Βερολίνο! Μια πόλη για την οποία δεν γνώριζε απολύτως τίποτα. Σχεδόν όλες οι εντυπώσεις που είχε για το Βερολίνο προέρχονταν από την

Γκρέτα Γκάρμπο και τον Τζον Μπάρμπορ στο *Γκραντ Οτέλ*.*

Ακόμη όμως και τη στιγμή που σκεφτόταν αυτό, ένιωθε ένα άλλο συναίσθημα. Έναν παράξενο ενθουσιασμό, καθώς είχε ταξιδέψει πέρα από το χάρτη του παλιού της κόσμου, τα ασφαλή όρια που χάραζαν οι γνώριμοι δρόμοι και οι πλατείες του Λονδίνου, τα αγγλικά σπίτια και τα φλιτζάνια του τσαγιού, το φως από τις λάμπες αερίου που τρεμόσβηναν και τα κόκκινα λεωφορεία, οι τηλεφωνικοί θάλαμοι και οι διακοπές στις παγωμένες παραλίες της Κορνουάλης. Τα τραβηγμένα πρόσωπα και τα σφιγμένα χείλη. Είχε βρεθεί σε ένα μέρος όπου ήταν ελεύθερη να αναγεννηθεί, να αποκτήσει μια νέα ταυτότητα. Στο Βερολίνο δεν χρειαζόταν πια να είναι η Κλάρα Βάιν, οδός Πόνσονμπι 39, Λονδίνο, SW1, κόρη του κυρίου Ρόναλτ και αδελφή της Άντζελα και του Κένεθ, συνδεμένη με τον πολύπλοκο ιστό συγγένειας και καταγωγής που σήμαινε ότι οι άλλοι μπορούσαν αμέσως να την ταξινομήσουν, σαν να ήταν έντομο ή γραμματόσημο. Ο κόσμος ανοιγόταν μπροστά της και αυτό ήταν τρομακτικό και μεθυστικό συνάμα, λες και τη μια στιγμή κολυμπούσε σε ρηχά νερά, με τα πόδια της να πατάνε στην άμμο, και την άλλη βρισκόταν σε νέα, αχαρτογράφητα νερά.

Έτρεχε για να ξεφύγει, δεν υπήρχε αμφιβολία. Από την Αγγλία και την οικογένειά της, από το δρόμο που μόλις λίγες μέρες πριν ήταν σίγουρο πως θα ακολουθούσε. Ξαφνικά όμως ένιωθε ότι βρισκόταν στο Βερολίνο επειδή αυτός ήταν ο προορισμός της. Στο κάτω κάτω, είπε στον εαυτό της, τι κακό θα μπορούσε να συμβεί;

Κοιτώντας το είδωλό της στη βιτρίνα του βιβλιοπωλείου συνειδητοποίησε ότι, όση αβεβαιότητα και αν ένιωθε, τίποτα στην εμφάνισή της δεν μπορούσε να την προδώσει. Το ταγέρ της ήταν ατσαλάκωτο, παρότι ταξίδευε τρεις μέρες, και η επιδερμίδα της αρκετά φρέσκια και νεανική ώστε να αντισταθεί στα σημάδια μιας

* *Grand Hotel*: ταινία του 1932, η οποία γυρίστηκε από τον Έντμουντ Γκούλντινγκ και βραβεύτηκε με Όσκαρ καλύτερης ταινίας. (Σ.τ.Μ.)

νύχτας αϋπνίας. Θα μπορούσε να είναι μια νεαρή επαγγελματίας πού πήγαινε στο γραφείο ή για τα πρωινά ψώνια. Ποιος να μαντέψει από την εμφάνισή της την ταραχή που είχε αφήσει πίσω της;

Ίσιωσε τα μαλλιά της, που ο άνεμος είχε ανακατέψει μερικές στιλπνές καστανές τούφες τους, τα έβαλε πάλι κάτω από το μπλε βελούδινο καπέλο της, το έγειρε λίγο και συγκεντρώθηκε στην προσπάθεια να βρει το δρόμο για το σπίτι της φράου Λέμαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΥΟ

Η σχολή σαβουάρ βιβρ για νεαρές γυναίκες της φράου Λέμαν βρισκόταν σε μια μεγάλη βίλα στην καταπράσινη δυτική άκρη του Βερολίνου. Ήταν μια αρχοντική τετραώροφη έπαυλη, με σκαλιά που οδηγούσαν σε μια περίστυλη βεράντα και γκρι κρεμ πρόσοψη που κατέληξε σε μια κόκκινη δίρριχτη στέγη. Η πόλη σ' εκείνη την περιοχή ήταν γαλήνια, με μεγάλες κατοικίες και φαρδιούς δρόμους που οδηγούσαν στο δάσος Γκρούνεβαλντ. Οι κατοικίες ήταν κρυμμένες πίσω από θάμνους και φράχτες, καθεμία χτισμένη με ελαφρά διαφορετικό αρχιτεκτονικό στυλ από την επόμενη, από το ροκοκό ως το σύγχρονο και από τα ολλανδικά αετώματα και τις δίρριχτες στέγες ως τους μοντέρνους λευκούς κύβους, με μεγάλους κήπους με βελανιδιές, πεύκα, καστανιές, και κλασικά αγάλματα σε μερικές. Ίσως να ήταν το φημισμένο *μπερλίνερ λουφτ*, το καθαρό αεράκι που φυσάει στις όχθες του ποταμού Σπρέε, ή ίσως ο συνδυασμός των φαρδιών δρόμων και των αρχοντικών κατοικιών, αλλά τα πάντα σε εκείνη την περιοχή έμοιαζαν σταθερά και αναλλοίωτα.

Από κοντά ωστόσο τα σπίτια είχαν σημάδια υφέρπουσας παραμέλησης, σαν ώριμες γυναίκες που, όσο επιδέξια και αν χρησιμοποιούν το μεϊκάπ, δεν μπορούν να κρύψουν εντελώς τη φθορά του χρόνου. Από τότε που ο πληθωρισμός είχε σαρώσει το κράτος και το είχε οδηγήσει στη χρεοκοπία, η εξαθλίωση είχε υπερ-

νικήσει την αριστοκρατική κομψότητα της περιοχής. Η μπογιά ξέφτιζε διακριτικά στους πλαϊνούς τοίχους της βίλας Λέμαν και στα ξεφλουδισμένα κάγκελα του μπαλκονιού του πρώτου ορόφου σκαρφάλωνε ένα αμπελόκλημα, ενώ από κάτω ξεπρόβαλλαν σμαραγδένια πράσινα φύλλα από φτέρες σε γλάστρες, λες και ήταν αδύνατον να συγκρατηθούν οι ατίθασες δυνάμεις της φύσης.

Η φράου Λέμαν, στα πολλά χρόνια της χηρείας της, είχε γίνει θεσμός. Τη δεκαετία του 1920 η βίλα της είχε γίνει προορισμός για τις κόρες εύπορων αγγλικών οικογενειών που ήθελαν να κάνουν τα κορίτσια τους τις σπουδές τους στη γερμανική γλώσσα και να μάθουν τραγούδι, ζωγραφική και μουσική. Τότε είχε έναν μάγειρα και μια καμαριέρα που έστρωνε τα κρεβάτια και σερβίριζε το φαγητό. Όπως είχαν έρθει όμως τα πράγματα, είχε μείνει μόνο η φράου Λέμαν, που πρόσφερε στέγη και τροφή με εξήντα μάρκα το μήνα, και ένας γέρικος παπαγάλος με μαδημένα φτερά, σαν σκοροφαγωμένο γούνινο παλτό. Η Κλάρα είχε στείλει μια ειδοποιητήρια επιστολή για την άφιξή της, αλλά δεν είχε υπάρξει χρόνος για οποιαδήποτε απάντηση.

Τράβηξε το σκοινί από το κουδούνι της πόρτας και κοίταξε νευρικά από το τζάμι καθώς είδε μια σκιά να πλησιάζει από το μισοσκοτεινό εσωτερικό. Ακολούθησε μια φρενήρης φλναρία, μαζί με τον κρότο από σύρτες που τραβιούνταν, και η πόρτα άνοιξε τρίζοντας.

«Θα πρέπει να είσαι η Κλάρα. Πέρνα μέσα. Έχω φτιάξει καφέ».

Η φράου Λέμαν ήταν μια μεγαλόσωμη, γεροδεμένη γυναίκα, ντυμένη με ένα μαύρο φόρεμα που έδειχνε πιο συμπαγές από ό,τι αν ήταν φτιαγμένο με απλό μαλλί και μεταξι, και ένα δαντελένιο σάλι που κρεμόταν σαν τραπεζομάντιλο στην πλάτη της. Τα ασημένια μαλλιά της ήταν χωρισμένα με μαθηματική ακρίβεια και δεμένα σε σφιχτό κότσο στο πίσω μέρος του κεφαλιού, και τα μαύρα μάτια της έλαμπαν σαν σταφίδες στο πρόσωπό της, που θύμιζε ζυμάρι. Φορούσε μεϊκάπ με τη γενναιοδωρία ηθοποιού τού

θεάτρου, λες και έκανε καριέρα στη σκηνή. Ένα μικρό μαλλιαρό σκυλί που έφτανε μέχρι τον αστράγαλό της χοροπήδησε μπροστά της κάνοντας την Κλάρα να προχωρήσει επιφυλακτικά. Σκέφτηκε τις συστάσεις που της είχαν δώσει.

«Φράου Λέμαν. Έτσι νομίζω πως λέγεται. Είναι φοβερά αξιόπιστη. Έμεινε μαζί της η Πένι Ντάνιλι-Γουόρντ. Διδάσκει τραγούδι».

Η περιγραφή ήταν αποθαρρυντική για την Κλάρα – φανταζόταν τον εαυτό της να τραγουδάει τευτονικά τραγούδια μαζί με ένα τσούρμμο νεαρές Αγγλίδες, αντί να ζει μια κοσμοπολίτικη ζωή μακριά από το βαρετό Λονδίνο. Όμως δεν ήξερε κανέναν στην πόλη, οπότε προς το παρόν δεν είχε άλλη επιλογή.

Με ένα αυτοκρατορικό νεύμα του χεριού η φράου Λέμαν οδήγησε την Κλάρα σε ένα καταθλιπτικό σαλόνι με τη θλιβερή μυρωδιά ναφθαλίνης, σκόνης και μπαγιατίτικου βραστόυ φαγητού. Η Κλάρα ένιωσε μεγάλη απογοήτευση. Όλα τα έπιπλα φαίνονταν πολύ μεγάλα, λες και είχε μπει κατά λάθος στο σπίτι ενός γίγαντα. Υπήρχε ένας τεράστιος φθαρμένος καναπές με δύο μεγάλες πολυθρόνες, σαν τανκς, δεξιά και αριστερά. Οι τοίχοι ήταν ντυμένοι με καφέ ταπετσαρία και ένα λαμπατέρ με κρόσσια και χάντρες έβγαζε ένα μελαγχολικό κόκκινο φως.

«Κρατάω φωτογραφίες απ' όλες τις κοπέλες μου», είπε η φράου Λέμαν καθώς βυθιζόταν με άνεση σε μια πολυθρόνα από αλογότριχα. «Έρχονται συχνά να με δουν. Γνωρίζεις τις Κάβεντις;»

«Φοβάμαι πως όχι».

«Τις Όρμσμπι-Γκορ;»

«Όχι, λυπάμαι».

Ακολούθησε μια λίστα με ονόματα οικογενειών που η Κλάρα δεν γνώριζε, ώσπου η φράου Λέμαν εγκατέλειψε με έναν αναστεναγμό την προσπάθεια, σίγουρη ότι η Κλάρα προερχόταν από τα κατώτερα στρώματα της κοινωνίας του Λονδίνου.

Της πρόσφερε μια φέτα κέικ με παπαρονόσπορο και ένα φλιτζάνι καυτό, καμένο καφέ, τον οποίο έκανε πόσιμο προσθέτοντας